

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců JUDr. Miluše Doškové a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce: **F. D.**, zastoupený Mgr. Markem Nespalou, advokátem se sídlem Stankovského 144, Čelákovice, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, PP 21/OAM, Praha 7, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 29. 4. 2004, sp. zn. 47 Az 322/2003,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalovanému **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas podanou kasační stížností brojí proti shora označenému rozsudku Krajského soudu v Praze, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí ministra vnitra ČR ze dne 31. 7. 2002, č. j. OAM-113/AŘ-2002. Citovaným rozhodnutím ministr vnitra zamítl rozklad a potvrdil rozhodnutí Ministerstva vnitra (dále jen „žalovaný“) ze dne 4. 10. 2001, č. j. OAM-781/VL-07-LE06-2001. Tímto rozhodnutím žalovaný stěžovateli neudělil azyl pro nesplnění podmínek podle ustanovení § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu. Zároveň žalovaný rozhodl o tom, že se na stěžovatele nevztahuje překážka vycestování dle ustanovení § 91 stejného zákona.

Stěžovatel v kasační stížnosti namítá důvod obsažený v ustanovení § 103 odst. 1 a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), tzn. nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Argumentuje tím, že v průběhu správního řízení tvrdil, že v případě návratu do země původu mu hrozí

nebezpečí na životě a zdraví, jelikož tam není zaručena ochrana před kriminalitou, způsobenou spoluprací policie s kriminálními strukturami. V tomto směru nepostačuje provedení důkazu zprávami Ministerstva zahraničních věcí USA o situaci v dodržování lidských práv v Rusku za rok 1999 a 2000, jelikož tyto zprávy se nevztahují na relevantní období počátku persekuce stěžovatele, nýbrž na situaci v současnosti. Stěžovatel dále namítá, že v Rusku nemá žádný majetek, vyhlídky na zajištění práce a na podmínky k řádnému životu. Jakkoliv tedy se v daném případě jednalo o kriminální činnost soukromých osob, měla být ve správním řízení hodnocena jeho konkrétní situace, nikoliv obecný stav v celé zemi původu. Proto byly údajně splněny i podmínky pro udělení tzv. humanitárního azylu.

Zároveň stěžovatel požádal o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Žalovaný ve vyjádření odkazuje na obsah správního spisu a navrhuje, aby byla kasační stížnost zamítnuta jako nedůvodná.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek Krajského soudu v Praze v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s) a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Nejvyšší správní soud především konstatuje, že nezákonnost napadeného rozsudku krajského soudu spatřuje stěžovatel v chybném výkladu ustanovení § 12, § 14 zákona č. 325/1999 Sb., kdy pod azylově relevantními důvody spatřuje rovněž kriminální jednání ze strany soukromých osob.

Z citovaného zákonného ustanovení je dostatečně zřejmé, že v projednávané věci nepřipadají v úvahu důvody obsažené pod písm. a) tohoto ustanovení, jelikož stěžovatel v průběhu správního řízení, v řízení před krajským soudem a koneckonců ani v samotné kasační stížnosti nenamítal nic takového, co by mohlo být vnímáno jako pronásledování za uplatňování politických práv a svobod. Naplnění tohoto zákonného důvodu pro udělení azylu je proto možno jednoznačně vyloučit. Stěžovatel totiž ani netvrdí, že by k pronásledování vůči jeho osobě došlo ze strany státních orgánů anebo soukromých osob za podpory státní moci a nezbývá tak než plně odkázat na ustálenou judikaturu Nejvyššího správního soudu (viz např. rozsudek ze dne 31. 10. 2003, sp. zn. 4 Azs 23/2003), podle níž „*skutečnost, že žadatel o azyl má v zemi původu obavy před vyhrožováním ze strany soukromé osoby a má zde ekonomické problémy, není bez dalšího ani důvodem pro udělení*

azylu dle § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ani důvodem pro udělení azylu z humanitárních důvodů (§ 14 téhož zákona).“ Jak totiž plyne ze správního spisu, stěžovatel setrvale uváděl (viz zejména pohovor ze dne 19. 9. 2001 a písemně podaný rozklad), že zemi původu opustil z důvodu obav před kriminálními strukturami (mafií) již v roce 1995. V České republice nejprve pracoval na stavbě a od roku 1996 podnikal ve stavebnictví. O azyl požádal proto, že mu bylo uděleno správní vyhoštění.

Podle písm. b) cit. ustanovení se azyl cizinci udělí při zjištění odůvodněného strachu z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě původu. Rovněž k tomuto zákonnému ustanovení je z obsahu kasační stížnosti patrno, že stěžovatel ani netvrdí možnou obavu z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti nebo pro zastávání určitých politických názorů a ani Nejvyšší správní soud sám neshledal, že by argumentaci obsaženou v kasační stížnosti bylo možno pod citované důvody podřadit. Zbývá tak posoudit, zda sedes materiae kasační stížnosti nespadá pod pronásledování z důvodu příslušnosti k určité sociální skupině. K tomu však Nejvyšší správní soud odkazuje na svoji setrvalou judikaturu (viz např. rozsudek ze dne 19. 5. 2004, sp. zn. 5 Azs 63/2004, in: Sb. NSS č. 364/2004), podle níž „*určitá sociální skupina“ ve smyslu § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, je skupina osob, která se vyznačuje objektivně společnou charakteristikou nebo kterou společnost alespoň takto vnímá. Tato charakteristika má často povahu vrozeného, nezměnitelného rysu nebo je jinak zásadní pro lidskou identitu, svědomí nebo výkon lidských práv dotyčných osob; riziko pronásledování však do této charakteristiky nepatří. I pouhá příslušnost k určité sociální skupině může být postačujícím důvodem pro udělení azylu; rozhodující je ovšem existence odůvodněného strachu z pronásledování, směřujícího vůči žadateli o azyl jako příslušníku určité sociální skupiny, jež podnikají úřady země, případně jež vychází od některých složek obyvatelstva, které nerespektují normy stanovené v zákonech dotyčné země, a úřady vědomě takové jednání tolerují, případně odmítají či jsou neschopné zajistit účinnou ochranu*.“ V projednávané věci je – ve shodě s tímto právním názorem - bez jakýchkoliv důvodných pochyb zřejmé, že stěžovatele nelze považovat za příslušníka sociální skupiny ve smyslu citované zákonné dikce. Navíc, jak správně konstatoval krajský soud, stěžovatel se v zemi původu nepokusil svoje problémy jakkoliv řešit, neobrátil se na žádný ze státních orgánů se žádostí o ochranu proti nelegálnímu jednání soukromých osob a vše řešil odjezdem z vlasti.

Lze tak uzavřít, že se krajský soud nedopustil nezákonnosti, když argumentaci stěžovatele neshledal relevantní z hlediska existence některého ze zákonem stanovených důvodů pro udělení azylu.

K námitce, že žalovaný měl stěžovateli udělit tzv. humanitární azyl ve smyslu ustanovení § 14 zákona č. 325/1999 Sb., Nejvyšší správní soud odkazuje na svoji konstantní judikaturu (např. rozsudek ze dne 11. 3. 2004, sp. zn. 2 Azs 8/2004), podle níž „*smysl institutu humanitárního azylu spočívá v tom, aby rozhodující správní orgán měl možnost azyl poskytnout i v situacích, na něž sice nedopadá žádná z kautel předpokládaných taxativními výčty ustanovení § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto „nehumánní“ azyl neposkytnout. Správní orgán díky tomu může zareagovat nejen na případy, jež byly předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu (např. u osob zvláště těžce postižených či nemocných, u osob přicházejících z oblastí postižených humanitární katastrofu, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory), ale i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly. Míra volnosti této jeho reakce je pak omezena pouze zákazem libovůle, vyplývajícím pro orgány veřejné moci z ústavně*

zakotvených náležitostí demokratického a právního státu.“ V daném případě je však zjevné, že intenzita tíživosti situace stěžovatele není natolik vysoká, aby vedla k domněnce o důvodnosti tzv. humanitárního azylu. V závěru žalovaného, který neshledal naplnění humanitárního azylu, proto nelze s ohledem na konkrétní okolnosti projednávané věci shledat znaky zřejmé libovůle, takže se pohyboval zcela v mezích svého správního uvážení. Ani tato stížnostní námitka tedy není důvodná.

Konečně k námitce, že žalovaný rozhodl na základě „zevšeobecňujících faktů“, doložených zprávami Ministerstva zahraničních věcí USA o situaci v dodržování lidských práv v Rusku za rok 1999 a 2000, a nevzal v potaz konkrétní okolnosti situace stěžovatele nezbývá zdejšímu soudu než zopakovat, že stěžovatel v průběhu správního řízení a ani v řízení před krajským soudem neuvedl žádné relevantní skutečnosti, které by nasvědčovaly důvodnosti jeho žádosti o azyl. Fakt, že žalovaný vycházel z citovaných zpráv vypracovaných za roky 2000 a 2001 a nikoliv za rok 1995, kdy stěžovatel opustil zemi původu, je v projednávané věci zcela logická, jelikož koresponduje s okamžikem, kdy stěžovatel o udělení azylu požádal a právě k tomuto okamžiku žalovaný prováděl příslušná zjištění.

Protože Nejvyšší správní soud v daném případě nezjistil naplnění namítaného důvodu kasační stížnosti ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.) a Ministerstvu vnitra náklady řízení nevznikly. Proto soud rozhodl, že se žalovanému nepřiznává právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 6. října 2005

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu